

Fagforbundet

VÅR REFERANSE
20/10082

DERES REFERANSE
19/9135

DATO
26.11.2020

Spørsmål om tjenestetid for å beholde rett til opptjent pensjonsbeholdning ved fratredelse - tjenstepensjonsloven

Finanstilsynet viser til brev 8. september 2020, der Fagforbundet har stilt spørsmål om en bestemmelse i en tariffavtale er i samsvar med tjenstepensjonsloven § 6-1 annet ledd, som fastsetter at pensjonsbeholdningen ved fratredelse etter tjenestetid på under 12 måneder skal tilføres pensjonsordningens premiefond.

Nærmere om henvendelsen fra Fagforbundet

I henvendelsen fra Fagforbundet fremgår blant annet:

"I tariffavtalen med ... er følgende opptaksregler avtalt fra 1.1.2020:

Ordningen omfatter alle ansatte, uavhengig av alder, ansettelsesforholdets varighet eller stillingsprosent.

*I tjenstepensjonsloven § 6-1, pkt. 2, framgår det at pensjonsbeholdningen ved tjenestetid under 12 måneder **skal** tilføres premiefond.*

Med bakgrunn i inngåtte tariffavtaler og en vurdering av hva som er fordelaktig for den forsikrede, ber vi om Finanstilsynets bekreftelse på at dere ikke har motforestillinger om at partene i en tariffavtale avtaler å håndtere dette på annen måte. Vi har tatt opp spørsmålet med ... som leverandør, og de bekrefter at de vil kunne utstede IPS/pensjonsbevis også for kortere tjenestetid enn 12 måneder."

Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet viser innledningsvis til at det ikke kan ta stilling til bestemmelser i tariffavtaler, som regulerer privatrettslige forhold mellom parter i arbeidslivet.

Finanstilsynets vurdering nedenfor er derfor en generell tolkning av tjenstepensjonsloven (lov 13. desember 2013 nr. 106) § 6-1 annet ledd annet punktum. Spørsmålet er om bestemmelsen er til hinder for at det kan fastsettes i pensjonsordningens regelverk at medlemmene skal beholde sin rett til opptjent pensjonsbeholdning hvis tjenestetiden ved fratredelsen er kortere enn 12 måneder.

Tjenstepensjonsloven § 6-1 annet ledd lyder:

"Medlemmet beholder sin rett til pensjonsbeholdningen ved fratredelsen. Er medlemmets tjenestetid ved fratredelsen kortere enn 12 måneder, skal pensjonsbeholdningen tilføres premiefondet."

Lovens ordlyd, "*skal* tilføres premiefondet", tilsier etter Finanstilsynets syn i utgangspunktet at det ikke er adgang til å fastsette avvikende regler i pensjonsordningens regelverk.

Systematikken og sammenhengen med andre bestemmelser i tjenstepensjonsloven trekker i samme retning. For eksempel er det flere regler i kapittel 3 om medlemskap der loven uttrykkelig åpner for at det "kan" fastsettes regler i pensjonsordningens regelverk som avviker fra lovens hovedregler eller minstekrav. For eksempel er det adgang til å fastsette i regelverket at arbeidstakere som har mindre enn 20 prosent av full stilling skal være medlemmer i pensjonsordningen, jf. § 3-4 første ledd. I tjenstepensjonsloven kapittel 4 er det i noen bestemmelser åpnet for at det "kan" fastsettes i pensjonsplanen bestemmelser som avviker fra lovens hovedregler. § 6-1 annet ledd om opphør av medlemskap inneholder ingen regler som gir adgang til å fravike loven på dette punkt. Hvis lovgiver hadde ment at bestemmelsen skulle kunne fravikes i pensjonsordningens regelverk, hadde det vært naturlig om det hadde fremgått uttrykkelig av loven.

Problemstillingen er ikke uttrykkelig omtalt i lovens forarbeider. I Prop. 199 L (2012-2013) Lov om tjenstepensjon kapittel 6.4, under overskriften "fratrådte arbeidstakere", uttalte departementet:

"Dersom medlemmet har en tjenestetid på 12 måneder eller mer, foreslår departementet at medlemmet skal beholde sin rett til opptjent pensjonsbeholdning. Ved kortere tjenestetid enn 12 måneder skal pensjonsbeholdningen tilføres premiefondet. Departementet viser til at kravet om 12 måneders tjenestetid er begrunnet ut fra at kostnadene ved administrasjon av mindre beløp vil være uforholdsmessig store, ikke at det er vanskelig å beregne pensjonsbeholdningens verdi. Bestemmelsen i lovforslaget § 6-1 om opphør av medlemskap ved fratreden og rett til opptjent pensjonsbeholdning tilsvarer gjeldende regler i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven, og er i tråd med Banklovkomisjonens utkast."

I "etterarbeider" til tilsvarende bestemmelse i innskuddspensjonsloven § 6-1 annet ledd uttalte departementet følgende om gjeldende rett, jf. Prop. 40 L (2018-2019) Endringer i innskuddspensjonsloven mv. (egen pensjonskonto), kapittel 8.1 under overskriften "opphøring av 12-månedersregelen":

"Lovbestemmelsen er ikke til hinder for at det fastsettes en lavere grense enn 12 måneder i pensjonsordningens regelverk, ev. at det ikke skal være en grense i det hele tatt."

I Prop. 40 L (2018-2019) ble innskuddspensjonsloven § 6-1 annet ledd om minstekrav til tjenestetid for å beholde rett til opptjent pensjonsbeholdning foreslått opphevet i forbindelse med nye regler om egen pensjonskonto.

I rundskriv 23/2001 Standardvedtekter for private pensjonskasser, som nå er opphevet, åpnet det daværende Kredittilsynet for at arbeidsgiverforetaket kunne fastsette i vedtektene at et medlem

hadde rett til opptjent premiereserve også ved kortere tjenestetid enn 12 måneder, jf. foretakspensjonsloven § 4-6 annet ledd.

Finanstilsynet har i forvaltningspraksis i forbindelse med endring av pensjonsordning fra ytelsespensjon til innskuddspensjon lagt til grunn at reglene om minstekrav til tjenestetid for å beholde rett til opptjent pensjonsbeholdning, ikke er til hinder for at det kan fastsettes i pensjonsordningens regelverk at kravet til tjenestetid settes lavere enn 12 måneder. Forvaltningspraksisen gjelder foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven.

Oppsummeringsvis viser Finanstilsynet til at ordlyden i tjenestepensjonsloven § 6-1 annet ledd annet punktum, "skal", i utgangspunktet tilsier at loven ikke åpner for unntak fra minstekravet om 12 måneders tjenestetid for å beholde retten til opptjent pensjonsbeholdning. Systematikken i loven trekker i samme retning. Spørsmålet er ikke uttrykkelig omtalt i lovens forarbeider. I forvaltningspraksis knyttet til tilsvarende bestemmelser i innskuddspensjonsloven og foretakspensjonsloven har bestemmelsene ikke blitt ansett å være til hinder for at det kan fastsettes i pensjonsordningens regelverk at medlemmer som fratrer etter kortere tjenestetid enn 12 måneder, kan beholde retten til opptjent pensjon. Departementet har gitt uttrykk for tilsvarende syn i etterarbeider til innskuddspensjonsloven § 6-1. Finanstilsynet kan ikke se at det foreligger tungtveiende reelle hensyn som taler imot at reglene tolkes slik det er lagt til grunn i forvaltningspraksis knyttet til tilsvarende regler i innskuddspensjonsloven og foretakspensjonsloven, og av departementet i Prop. 40 L (2018-2019) i forbindelse med innskuddspensjonsloven.

Finanstilsynets konklusjon er på denne bakgrunn at tjenestepensjonsloven § 6-1 annet ledd annet punktum ikke er til hinder for at det kan fastsettes i pensjonsordningens regelverk at medlemmer som har kortere tjenestetid enn 12 måneder ved fratredelsen, skal beholde rett til opptjent pensjonskapital.

For Finanstilsynet

Lene Tofte Dønvold
tilsynsrådgiver

Inger Granli
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.